

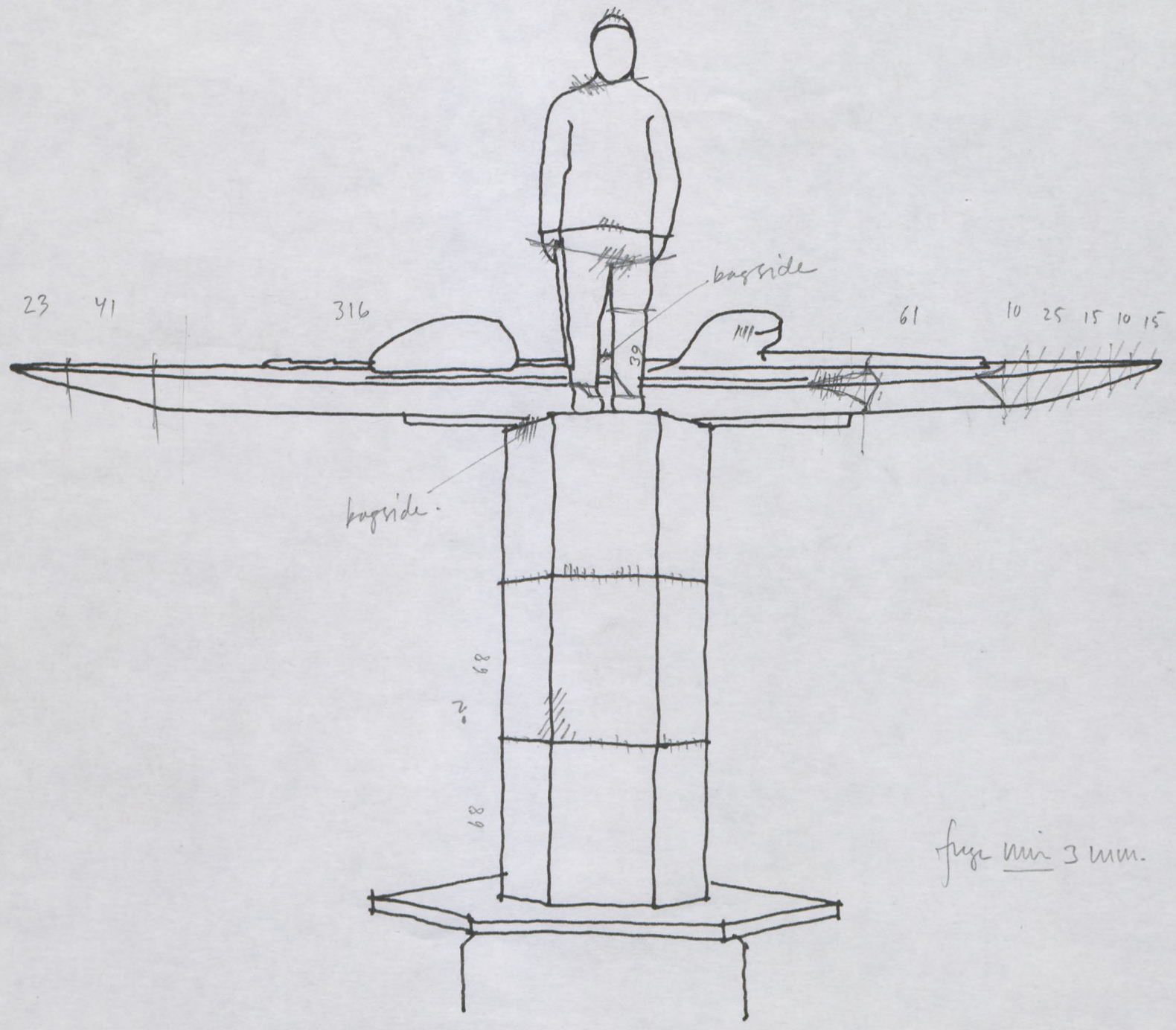
FRA NEDEN

BAGFRA

FRA OVEN

FORFRA

at 0,04

Kajak 19 sMk
 Mand 20

2
 68.3
 204
 44
 248

fuge min 3 mm.

RAPPORT

om beskadigelse og nyhugning af Grønlandsmonumentet/
"Fanger med kajak" på Christianshavns Torv.

Generelt om monumentet:

Grønlandsmonumentet på Christianshavns Torv er udført i årene 1931 til 1938 af billedhuggeren Svend Rathsack (1885-1941) og kan betegnes som et af hans hovedværker. Rathsack var i 1931 i Grønland, hvor han lavede forstudier til skulpturerne, mest modellerede hoveder. Det egentlige arbejde blev de følgende år udført i København efter grønlandske modeller.

Monumentet er opstillet af Fonden til kunstneriske FormaaIs Fremme efter beslutninger i Borgerrepræsentationen i 1932 og 1935.

Monumentet består af 3 figurgrupper, hvoraf "Fanger med kajak", udført i sleben blå rønnegranit, er den centrale. Den er flankeret af to grupper med grønlandske kvindefigurer, udført i sleben rødlig granit.

"Fanger med kajak" består af en ca. 2,5 meter høj glat sekskantet basis hvorpå ligger en godt 5 meter lang kajak med fangstredskaber. Foran kajakken står en ca. 1,8 meter høj fanger. Alt er udført med stor detailrigdom i sleben granit.

Grønlandsmonumentet er i sin helhed afgørende for Christianshavns Torvs identitet, og "Fanger med kajak" er som nævnt den centrale figur i kompositionen, både hvad angår placering og kunstnerisk udtryk. Endvidere minder skulpturerne den forbi-passerende om bydelens tilknytning til Grønland, idet Den Kongelige Grønlandske Handel i sin tid havde hjemsted på Christianshavn.

Om beskadigelsen:

Stadsarkitektens Direktorat blev den 30. november 1992 kontaktet af ingeniør Povl Kyster, Stadsingeniørens Direktorat, Værksteder og Oplagsplads, som oplyste at en af skulpturerne i Grønlandsmonumentet på Christianshavns Torv ved et uheld var blevet væltet af en gravemaskine under Stadsingeniørens Direktorats gravearbejde på torvet.

Ved en foreløbig besigtigelse på stedet blev det konstateret at figuren "Fanger med kajak" var stærkt beskadiget. Den sekskantede sokkel var væltet og selve figuren sprængt i mange stykker. Figurens og soklens dele blev kørt til Poul Hansens Eftf. Stenhuggeri, Speditørvej 3, 2450 SV.

Vurdering af skaderne:

Efter en nøjere gennemgang af skaderne på stenhuggerværksted og på baggrund af et notat fra konservator Lars Henningsen om skulpturens tilstand m.v. er det Stadsarkitektens Direktorats vurdering, at skulpturen er så beskadiget at den ikke kan repareres med et tilfredsstillende resultat, og at der derfor må foretages en nyhugning.

Fangeren og kajakken er sprængt i mere end 40 større og mindre stykker. Granitten er splintret og knust langs en del af brudlinierne, og når stykkerne samles opstår revner langs samlingerne af op til et par centimeters bredde. Hertil kommer at skulpturens dele og basens tromler har fået en del stødmærker ved faldet.

Teknisk set vil det være muligt at samle figuren med ståltappe og 2-komponentlim. Enkelte helt knuste dele måtte i så fald nyhugges og revner langs samlingerne udfyldes med lim indfarvet med stenmel i den eksisterende stens farve. Umiddelbart ville en sådan reparation fremstå som acceptabel, men med tiden bliver udfyldningsmaterialet lysere, og allerede efter få år vil alle samlinger og udfyldninger fremtræde tydeligt som lyse krakelerede spor i skulpturen.

I betragtning af at det drejer sig om en skulptur i sleben granit, som blandt fagfolk betegnes som et af Københavns betydeligste eksempler på stenhuggerarbejde af fineste karakter, finder man at det resultat, der kan opnås ved en reparation - selv hvis denne udføres omhyggeligt og håndværksmæssigt korrekt - ikke vil blive acceptabelt på længere sigt, hvorfor der må foretages en nyhugning.

Omkostninger ved nyhugning:

Ud fra en overslagspris fra Poul Hansens Eftf. Stenhuggeri på 1,4 mill. kr. eksklusive moms for nyhugning af fangeren og kajakken, skønnes det at den samlede udgift ved udskiftning af den ødelagte skulptur vil blive ca. 1,8 mill. kr., inklusive opstilling, uforudseelige udgifter og honorar m.v., men eksklusive moms.

Tidsperspektivet:

Det skønnes, at nyhugning af skulpturen vil kunne foretages inden for en periode af ca. 2 år. Årsagen er, at der skal skaffes en blok blå Rønnegranit på 6 meters længde til nyhugning af kajakken, og det er dimensioner, som normalt ikke brydes. Det bornholmske stenbrud skal derfor have en frist på ca 1 år til fremskaffelse af en sådan blok. Det er muligt at stenen kan leveres langt hurtigere, men det kan ikke garanteres. Hertil kommer arbejdet med nyhugning, som forventes at tage godt 1 år.

Dokumentation af skaderne:

Til belysning af skadernes omfang vedlægges:

- 1: Foto af skulpturen "Fanger med kajak" inden beskadigelsen.
(fra bogen "Stadens Kunst" 1950, side 75).
- 2: Tilsvarende skitse af skulpturen med markering af større
brud og knusninger.
- 3: Diverse fotos af skulpturens dele (fotograferet på
stenhuggerværksted)
- 4: Notat af 15. december 1992 fra konservator Lars Henningsen
vedr. Grønlandsmonumentet på Christianshavns Torv.

Stadsarkitektens Direktorat, 15.01.93

Per Langsøe Christensen.

15.01.93 / PLC

Koncept.

191 / -1993

J. nr. A 351-123

4	EKSPL. 5	BILAG
AFSENDES I	1	EKSPL.
GENP. TIL	AK	
1	"	"
"	"	1 A
"	"	RI
"	"	
"	"	
"	"	
KONFERERET		
AFSENDT	19/1-93	S.V.

✓

✓

Stadsingeniørens Direktorat
Værksteder og oplagsplads.

Att.: Materielingeniør Povl Kyster

Vedr.: Grønlandsmonumentet på Christianshavns Torv.

I forlængelse af telefonsamtale den 30. november 1992 om Grønlandsmonumentet / "Fanger med kajak", som blev væltet af en gravemaskine på Christianshavns Torv, fremsendes hermed ~~et~~ notat om sagen med tilhørende bilag.

Som det fremgår af notatet er det Stadsarkitektens Direktorats vurdering at skulpturen er så ødelagt, at den ikke kan repareres med et acceptabelt resultat, og at der derfor må foretages en nyhugning af skulpturen. De samlede udgifter hertil skønnes at blive ca. 1,8 mill. kr. eksklusiv moms.

Da skaden er forårsaget af en af Stads^{ingeniørens}arkitektens Direktorats entreprenørmaskiner, skal man anmode om direktoratets accept af at betale udgifterne i forbindelse med nyhugning og opstilling, så arbejdet kan igangsættes hurtigst muligt.

Med venlig hilsen

~~Otto Kærner.~~

Finn

KS
Mda. a/b.

Per

15/1/93

15

STADSARK. NR. A. 351-123
1993

Stadsingeniørens direktorat
Værksteder og oplagsplads

Att.: Materielingeniør Povl Kyster

Initialer PLC/SN

Bilag 5

Journal nr. A 351-123

Dato 19. januar 1993

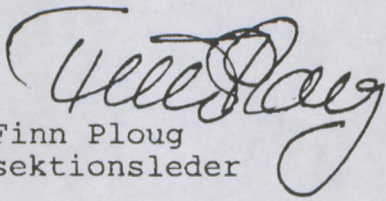
Vedr.: Grønlandsmonumentet på Christianshavns Torv

./.
I forlængelse af telefonsamtale den 30. november 1992 om Grønlandsmonumentet/"Fanger med kajak", som blev væltet af en gravemaskine på Christianshavns Torv, fremsendes hermed rapport om sagen med tilhørende bilag.

Som det fremgår af rapporten er det Stadsarkitektens Direktorats vurdering at skulpturen er så ødelagt, at den ikke kan repareres med et acceptabelt resultat, og at der derfor må foretages en nyhugning af skulpturen. De samlede udgifter hertil skønnes at blive ca. 1,8 mio. kr. eksklusive moms.

Da skaden er forårsaget af en af Stadsingeniørens direktorats entreprenørmaskiner, skal man anmode om direktoratets accept af at betale udgifterne i forbindelse med nyhugning og opstilling, så arbejdet kan igangsættes hurtigst muligt.

Med venlig hilsen

Finn Ploug
sektionsleder

per langsoe christensen.
/Per Langsøe Christensen
sagsarkitekt

Stadsarkitektens direktorat
Njalsgade 15
2300 København S

Dato 21/01-93

Jr. nr. 48

lokal

Sagsbehandler

Vedr.: Grønlandsmonumentet på Christianshavns Torv.

Foranlediget af Stadsarkitektens direktorats skrivelse af 19.01.1993, j.nr. A 351-123, skal jeg meddele, at sagen herfra er oversendt til Afløbsafdelingen, der har det juridiske og økonomiske ansvar for det indlejede materiel, der anvendes på deres arbejdspladser. Dette er i nøje overensstemmelse med de gældende Culpa-regler, der angiver, at den, som har ledelse, styring og anvisning af indlejet materiel, har det fulde ansvar, der ikke kan pålægges materiellets fører.

Da det er et overordentligt stort beløb, skadesagen andrager, skønnes der at gå nogen tid, inden Stadsingeniørens direktorat og økonomidirektoratet har afklaret forsikringsproblemerne. Det må derfor tilrådes ikke at påbegynde erstatningssagen, før man har fået endelig accept.

Fremtidig henvendelse vedrørende denne sag bedes rettet til afdelingsingeniør J. Carbel, Afløbsafdelingens anlægssektion, eller eventuelt til stadsingeniørens sekretariat, forsikringsafsnittet.

Med venlig hilsen

B. Baden

STADSARK. DIR. A. ³⁵¹
1993
27.1

SA*26.01.93

W

**Stadsingeniørens direktorat
København**

Værkstederne

Ragnhildgade 1, 2100 København Ø
Tlf. 31 20 12 22, telefax 31 20 05 24

BML
JA
29/1/92

Stadsarkitektens direktorat
Njalsgade 15
2300 København S

Dato 21/01-93

Jr. nr. 48

lokal

Sagsbehandler

*For vi har vel for god ordrens skæde end
opmærksom på omlegning af torvet, -
(det ved de i frøvejen) - og at sagen*

Vedr.: Grønlandsmonumentet på Christianshavns Torv.

*Ude via
Trelle ved.*

Foranlediget af Stadsarkitektens direktorats skrivelse af 19.01. 1993, j.nr. A 351-123, skal jeg meddele, at sagen herfra er over- sendt til Afløbsafdelingen, der har det juridiske og økonomiske ansvar for det indlejede materiel, der anvendes på deres arbejds- pladser. Dette er i nøje overensstemmelse med de gældende Culp- regler, der angiver, at den, som har ledelse, styring og anvis- ning af indlejet materiel, har det fulde ansvar, der ikke kan på- lægges materiellets fører.

Da det er et overordentligt stort beløb, skadesagen andrager, skønnes der at gå nogen tid, inden Stadsingeniørens direktorat og økonomidirektoratet har afklaret forsikringsproblemerne. Det må derfor tilrådes ikke at påbegynde erstatningssagen, før man har fået endelig accept.

Fremtidig henvendelse vedrørende denne sag bedes rettet til afde- lingsingeniør J. Carbel, Afløbsafdelingens anlægssektion, eller eventuelt til stadsingeniørens sekretariat, forsikringsafsnittet.

Med venlig hilsen

B. Baden

STADSARK. DIR. A. ³⁵¹ 1993

27.1

SA*20.01.93

6	EKSPL.	BILAG
AFSENDES I	1	EKSPL.
GENP. TIL	AK	
1	" "	1 A
"	"	RI
1	"	" OG KV
1	"	" S.D., sek., fysiker.afm.
"	"	
KONFERERET		
AFSENDT	9/2-93	

Stadsingeniørens Direktorat

Afløbsafdelingen

Anlægssektionen

Att.: Afdelingsingeniør Jørgen Carbel

Vedr.: Grønlandsmonumentet på Christianshavns Torv.

Stadsarkitektens Direktorat fremsendte den 19. januar 1993 skrivelse til Stadsingeniørens Direktorat, Værksteder og oplagsplads, att. materielingeniør Povl Kyster, vedlagt rapport om skulpturen "Fanger med kajak", som den 30. november 1992 blev væltet og ødelagt af en af Stadsingeniørens Direktorats gravemaskiner under arbejde på ~~for~~ Christianshavns Torv.

I skrivelse og rapport konkluderes, at skulpturen er så ødelagt, at den ikke kan repareres med et acceptabelt resultat, og man anmoder om Stadsingeniørens Direktorats accept af at betale udgifterne i forbindelse med nyhugning og opstilling af skulpturen, anslået til 1,8 mill. kr. eksklusiv moms.

Stadsarkitektens Direktorat har herved modtaget svar af 21. januar 1993 fra Stadsingeniørens Direktorat, Værkstederne, afdelingsingeniør Bent Baden, som oplyser, at sagen er oversendt til Afløbsafdelingen, der har det juridiske og økonomiske ansvar for det indlejede materiel.

(j.nr. 48)

STADSARK. DIR. A. $\frac{351-123}{19\ 93}$

a351-123

Endvidere anføres i svaret, at det - på grund af det

store beløb skadesagen andrager - skønnes, at der vil gå nogen tid inden Stadsingeniørens Direktorat og Økonomi-direktoratet har afklaret forsikringsproblemerne, og det tilrådes ikke at påbegynde nyhugning, før man har fået endelig accept.

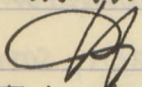
Det er Stadsarkitektens Direktorats opfattelse, at igangsætning af arbejdet med nyhugning af skulpturen er presserende: Der foregår for tiden en omfattende ombygning af Christianshavns Torv. I forbindelse med indskrænkning af kørebanearealet i Torvgade er der projekteret en udvidelse af torvet med ny belægning på hele pladsen, og opførelse af en ny toiletbygning på torvet er påbegyndt. Grønlandsmonumentet er det afgørende træk på torvet dominerende og samlende element på Christianshavns Torv, og genopstilling af skulpturerne på det nyomlagte torv vil være afgørende for ~~det~~ projektets udtryk.

byarkitektens

På den baggrund skal Stadsarkitektens Direktorat anmode om, at der må blive truffet afgørelse i sagen så hurtigt som muligt, så arbejdet med nyhugning kan ~~iværks~~ igangsættes.

Henvendelse i sagen kan ske til arkitekt Per Langsøe-Christensen, Stadsarkitektens Direktorat, lokal 2042.

Med venlig hilsen

Finn Ploug

ple.

Per Langsøe Christensen.

Kopi til Stadsingeniørens ^{sekretariat} ~~Direktorat~~, forsikringsafsnittet.

Stadsingeniørens Direktorat
Afløbsafdelingen
Anlægssektionen
Att.: Afdelingsingeniør
Jørgen Carbel

Initialer PLC/VW

Bilag -

Journal nr. A 351-123

Dato 5. februar 1993

Vedr.: Grønlandsmonumentet på Christianshavns Torv

Stadsarkitektens Direktorat fremsendte den 19. januar 1993 skrivelse til Stadsingeniørens Direktorat, Værksteder og oplagsplads, att.: materielingenør Povl Kyster, vedlagt rapport om skulpturen "Fanger med kajak", som den 30. november 1992 blev væltet og ødelagt af en af Stadsingeniørens Direktoratets gravemaskiner under arbejde på Christianshavns Torv.

I skrivelse og rapport konkluderes, at skulpturen er så ødelagt, at den ikke kan repareres med et acceptabelt resultat, og man anmoder om Stadsingeniørens Direktoratets accept af at betale udgifterne i forbindelse med nyhugning og opstilling af skulpturen, anslået til 1,8 mill. kr. eksklusive moms.

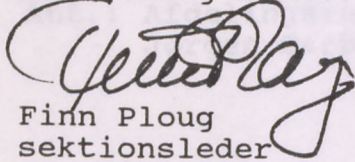
Stadsarkitektens Direktorat har herefter modtaget svar af 21. januar 1993 (j.nr. 48) fra Stadsingeniørens Direktorat, Værkstederne, afdelingsingeniør Bent Baden, som oplyser, at sagen er oversendt til Afløbsafdelingen, der har det juridiske og økonomiske ansvar for det indlejede materiel.

Endvidere anføres i svaret, at det - på grund af det store beløb, skadesagen andrager - skønnes, at der vil gå nogen tid, inden Stadsingeniørens Direktorat og Økonomidirektoratet har afklaret forsikringsproblemerne, og det tilrådes ikke at påbegynde nyhugning, før man har fået endelig accept.

Det er Stadsarkitektens Direktoratets opfattelse, at igangsætning af arbejdet med nyhugning af skulpturen er presserende; Der foregår for tiden en omfattende omlægning af Christianshavns Torv. I forbindelse med indskrænkning af kørebanearealet i Torvegade er der projekteret en udvidelse af torvet med ny belægning på hele pladsen, og opførelse af en ny toiletbygning på torvet er påbegyndt. Grønlandsmonumentet er det dominerende og samlende element på Christianshavns Torv, og genopstilling af skulpturerne på det nyomlagte torv vil være afgørende for projektets byarkitektoniske udtryk.

På den baggrund skal Stadsarkitektens Direktorat anmode om, at der må blive truffet afgørelse i sagen så hurtigt som muligt, så arbejdet med nyhugning kan igangsættes.

Med venlig hilsen

Finn Ploug
sektionsleder

per langsoe christensen.
/Per Langsøe Christensen
sagsarkitekt

Vedr.: Gravsten, Skulpturstatue på Christianshavns Torv

Stadsarkitektens Direktorat fremsendte den 19. januar 1993 skrivelse til Stadsingeniørens Direktorat, Værktøbeder og oplæringscenter, samt Stadsingeniør Poul Kystar, vedlagt rapport om skulpturen "Fanger med kajak", som den 30. november 1992 blev vedtaget og pålagt af en af Stadsingeniørens Direktorats presserådgivere vedrørende arbejde på Christianshavns Torv.

I skrivelsen er rapport konkluderet, at skulpturen er så slidt, at den ikke kan reparereres med et acceptabelt resultat, og der er foreslået af Stadsingeniørens Direktorat accept af at betale og finansiere i forbindelse med nyhugning og opstilling af skulpturen beløbet til 1,8 mill. kr. eksklusive moms.

Stadsarkitektens Direktorat har herefter modtaget svar af 21. januar 1993 (L. Nr. 10) fra Stadsingeniørens Direktorat, Værktøbederens, stillingsingeniør Bent Baden, som oplyser, at sagen er overført til Afløbsafdelingen, der har det juridiske og økonomiske ansvar for det indlejede materiale.

Endvidere anføres i svaret, at det - på grund af det store beløb, sagen vil koste - skønnes, at der vil gå nogen tid, inden Stadsingeniørens Direktorat og Økonomidirektoratet har

Kopi til Stadsingeniørens Sekretariat, forsikringsafsnittet

Det er Stadsarkitektens Direktorats opfattelse, at igangsætning af arbejdet med nyhugning af skulpturen er presserende. Der foregår for tiden en omfattende ombygning af Christianshavns Torv. I forbindelse med indkredning af kørebanearealet i Torvegade er der projekteret en udvidelse af torvet med ny belægning på hele pladsen, og opførelse af en ny toilethygning på torvet er påbegyndt. Grønlandsmonumentet er det dominerende og særlige element på Christianshavns Torv, og genopstilling af skulpturerne på det nyslagte torv vil være afgørende for projektets byarkitektoniske udtryk.

2.F. R-liste 27/10-93 vedr. hr. Tø.F. DML

S
A
F
T

AMORGANISATIONEN FOR
ARBEJDERBEVÆGELSENS
AGBLADE OG
IDSSKRIFTER

Københavns Stadsarkitekt
Att.: Per Langsøe Kristensen
Njalsgade 15
2300 København S.

Sekretariat:
Rosenørns Allé 12
1634 København V
Tlf. 31 35 35 41
Telefax 35 37 37 41
Giro 6 42 15 71

Christiansborg-redaktion:
v/ Peter Hjuler
Folketinget
1240 København K
Tlf. 33 37 55 00 lokal 5801
Telefax 33 93 61 76

København, den

19.02. 1993

Hr. Per Langsøe Kristensen.

Jeg skriver til Dem, dels fordi De er uantræfbar på telefon, dels fordi jeg interesseret i at vide, hvad der sker i sagen omkring den ødelagte kajak & grønlander fra Christianshavns Torv.

Jeg ønsker dels at vide, hvem der oprindeligt har lavet denne flotte skulptur, om den bliver retableret, evt. limet eller på anden vis genskabt, hvad det koster, hvornår den skønnes færdig, hvem der skal lave arbejdet, hvilken eller hvilke borgmestre, der har "sagen" og hvor skulpturen evt. skal placeres på nyt på det omdannede torv.

Jeg har planlagt at viderebefordre den viden, De måtte være så elskværdig at forsyne mig med, via bladet "Christianshavneren", da vi er mange i kvarteret, der både savner "kajakmanden" og kerer os om hans skæbne.

Med venlig hilsen
Peter Hjuler

Peter Hjuler

123

STADSARK. DIR. A. 351-123
1993

8/3

SA*22.02.93

SAMORGANISATIONEN FOR
ARBEJDERBEVÆGELSENS
FAGBLADE OG
TIDSSKRIFTER

Københavns Stadsarkitekt
Att.: Per Langsøe Kristensen
Njalsgade 15
2300 København S.

Sekretariat:
Rosenørns Allé 12
1634 København V
Tlf. 31 35 35 41
Telefax 35 37 37 41
Giro 6 42 15 71

Christiansborg-redaktion:
v/ Peter Hjuler
Folketinget
1240 København K
Tlf. 33 37 55 00 lokal 5801
Telefax 33 93 61 76

København, den

Til besvarelse

19.02. 1993

Per

Hr. Per Langsøe Kristensen.

Jeg skriver til Dem, dels fordi De er uantræfbar på telefon, dels fordi jeg interesseret i at vide, hvad der sker i sagen omkring den ødelagte kajak & grønlander fra Christianshavns Torv.

Jeg ønsker dels at vide, hvem der oprindeligt har lavet denne flotte skulptur, om den bliver retableret, evt. limet eller på anden vis genskabt, hvad det koster, hvornår den skønnes færdig, hvem der skal lave arbejdet, hvilken eller hvilke borgmestre, der har "sagen" og hvor skulpturen evt. skal placeres på nyt på det omdannede torv.

Jeg har planlagt at viderebefordre den viden, De måtte være så elskværdig at forsyne mig med, via bladet "Christanshavneren", da vi er mange i kvarteret, der både savner "kajakmanden" og kerer os om hans skæbne.

Med venlig hilsen
Peter Hjuler

Peter Hjuler

Svar i overensstemmelse med sædvanen

- men vær varsom med at give oplysning om magtstrukturen i afd. ikke har bojet eller bil.
- evt kontakt til 4. afd.

STADSARK. DIR. A. 351-123
1993

8/3

123
OBS - er der forresten ikke tale om redaktionen? 19.02.93

Kajakmanden

vender tilbage

Christianshavnen n/a marts
1953

Men det varer et par år - og det koster et par millioner af få hugget en helt ny

Vi får vores kajakmand tilbage på Christianshavns Torv - men christianshavnerne må væbne sig med tålmodighed, for det tager sikkert et par år, før han kommer på plads igen.

Arkitekt Per Langsøe Christensen, Stadsarkitektens kontor, oplyser til "Christianshavneren", at der ikke hersker tvivl om, at billedhuggeren Svend Rathsack's værk fra perioden 1931-1938 skal laves og genopstilles.

Skulpturen gik i stykker efter at en gravko fra stadsingeniørens kontor, nærmere betegnet afdelingen for afløb, under arbejde med ombygningen af Torvet i efteråret kom til at tabe skulpturen, da den skulle flyttes.

"Vi har fra stadsarkitektens kontor vurderet skaderne på den meget fine skulptur af grønlander og hans kajak, og vi har anbefalet, at der bliver lavet en ny kopi og sat op," siger arkitekten, der selv ikke er uden interesse i sagen, fordi han selv er Christianshavner.

Flot håndværk

Det vil koste omkring 2 millioner kr. at få lavet en kopi og få sat den op.

"Der er en teknisk mulighed for at lave en billigere løsning, nemlig at lime stumperne sammen, men vi mener ikke, at det er det rigtige."

"Limer vi den sammen, bliver limen i fugerne i løbet af få år bleget, og de lysere striber vil skæmme den ellers meget, meget fint huggede skulptur," siger Per Langsøe Christensen.

"Stenhuggere priser nemlig også Rathsack's hårdværksmæssige kunnen, som vi alle har mulighed for at glæde os over, når vi lader en hånd glide over skulpturenes flader. Stenhuggerarbejdet er faktisk så flot, at mange ikke engang kunne se, at skulpturen var af granit. Den måtte være støbt i bronze, troede de, fejlagtigt," fortæller Langsøe Christensen.

"Hos stadsarkitekten anbefaler vi derfor klart den dyrere - men meget bedre løsning - at få hugget en kopi. Men det tager sin tid.

"Dels skal stadsingeniøren finde pengene, for det er hans direktorat, der skal erstatte skaden, og dels er der ventid på, at man fra granitbruddet i Rønne kan sprænge en blok på seks meter i længden af den blå granit.

"Og endelig er der selve huggearbejdet, som formentlig skal udføres af et stenhuggeri i Københavns Sydhavnsskvarter," oplyser arkitekt Per Langsøe Christensen.

Samme plads

"Kajakmanden skal tilbage på den nye torv næsten på sin gamle plads, som et midtpunkt mellem de to kvindeskulpturer," siger Langsøe Christensen.

Alle tre skulpturer blev stillet op på torvet i 1938 og har siden været en kilde til daglig glæde hos mange christianshavner.

Så meget mere uheldigt var det, da gravkoen kom uheldigt afsted i efteråret, og at dagbladet "Politiken" dagen efter strøede salt i såret ved at skrive "morsomt" om uheldet med kajakmanden. Den morgen var vi mange på "havnen", der fik kaffen galt i halsen over bagside-notitsen på københavneravisen par excellence.

Kunstneren Svend Rathsack selv har i hvert fald ikke haft lejlighed til at ærgre sig over hverken det kommunale uheld eller over det efterfølgende avisskriveri. For han døde i 1941.

En korrespondent

Konservator Lars Henningsen
Spøllerød Park 14-19
2840 Holte

J.nr. A 351-123

Sag Grønlandsmonumentet.

Den 05.03.93

Med venlig hilsen

per langste christensen.

Til videre foranstaltning

Efter aftale

I henhold til skrivelse

Med tak for lån

Ring venligst herom til

lokal

Til orientering

Til gennemsyn

Til godkendelse

Til påtegning

Til underskrift

Til udtalelse

Kan beholdes

Bedes tilbagesendt

Bedes videresendt til

Bilag/bemærkninger

Hermed rekvirition på udarbejdelse af rapport vedrørende
"Fanger med kajak".

Samtidig vedlægges til din orientering kopi af den rapport,
jeg har lavet om sagen, dateret 19. januar 1993.

Rapporten blev den 19.01.93, sammen med fotodokumentation
og din rapport af 15. december 1992, sendt til Stadsingeniørens
Direktorat, Værkstedet og Oplagsplads, med anmodning om at
de accepterede at betale udgifterne til nyhugning.

De har herefter den 21.01.93 meddelt, at de har sendt sagen
videre til Stadsingeniørens Direktorat, Afløbsafdelingen, som
stod for gravearbejdet på Christianshavns Torv og som derfor
er ansvarlig for skaderne.

Vi har så den 05.02.93 skrevet til Afløbsafdelingen og anmodet
om, at der må blive truffet afgørelse i sagen så hurtigt som
muligt, så arbejdet med nyhugning kan igangsættes.
Vi har endnu ikke fået svar på denne henvendelse.

per.

Det må være *Per* *→*
du svarer -

Novelno Avis
Nu vanker *10/3-93*
der bøder

De mange hundes efterladenskaber på fortove og stier er efterhånden et så stort problem på Nørrebro, at nærpoltistationen er begyndt at uddele bøder.

Så hvis man er så heldig at have en hund, som man går tur med - skal man sikre, at der ikke sker et »teknisk uheld«, som skaber proble-

mer for andre fodgængere. Naturligvis skal vovsen, ligesom vi andre, have lov til at følge naturens orden - men man skal blot sørge for at man enten selv tørrer op efter hunden med f.eks. de i handelen værende »hundespappere« eller sikrer, at hunden besørger på et tilladt hundetoilet.

Hvem skal betale for ny skulptur?

Berl. T. 12/3-93

AF ANNE-BIRTHE
HEMMINGSSEN
Folketingskandidat (K)
Hauser Plads 14
1127 København K

Entrepreneuransvar - hvor langt rækker dette begreb? I øjeblikket er der en sag i København, der optager stor spaltepads, nemlig den nedrevne fægtehal på den gamle Østerbro Kaserne. Hvad der sker dér, og hvem der får ansvaret i sidste instans, kan vi kun gisne om.

En anden sag - beløbsmæssigt væsentligt mindre - er en ituslået skulptur på Christianshavns Torv.

Der foregår i øjeblikket en renovering af Christianshavns Torv. På torvet står (stod) to markante skulpturer med grønlandsk motiv. Nu er der kun én tilbage, for - ak - entreprenøren kom til at smadre billedhuggeren Svend Rathsacks figur: »Grønlænder med Kajak«.

En ny skulptur vil koste én

million kr. Hvem skal betale?

Hvilken entreprenør udfører arbejdet? Enhver entreprenør har en forsikring, og med det entreprenøransvar skulle det ikke være så svært at få en ny figur.

Det skulle vel ikke være kommunens egen entreprenøraftdeling, der udfører arbejdet? Hvis ja, så må der tages én million kr. af en tom kommunekasse, hvis figuren skal genopstilles, idet kommunen er selvforsikrende.

Har renoveringsarbejdet været udbudt i licitation? Og hvilke tilbud kom der ind? Det kan kun undre, at det næsten altid er kommunens egen afdeling, der arbejder med deres utallige grønne biler. Er kommunen virkelig altid den billigste entreprenør?

Hvis kommunen skulle have brugt fremmed entreprenør i denne sag, vil det i hvert fald betyde, at »Grønlænder med Kajak« kan opstå på ny og uden ekstra udgifter for Københavns Kommune.

Svar udbedes.

Pol. 9/3-93

Teknisk fejl bag udslip af bakterie

Defekt ventil årsag til Novo-udslip

Af Hanne Fall Nielsen

En ulydig ventil på Novo Nordisk i Gentofte var forleden årsagen til, at 100 liter væske med gensplejsede bakterier forlod virksomheden ulovligt ad kloaksystemet. Det viser de seneste dages undersøgelser, hvor virksomheden også - senest i går - har forsøgt at spore de splejsede organismer.

Udslippet skete fra en opsamlingsstank, hvortil både flere laboratorier og en mindre forsøgsfabrik på Novo Nordisk sender overskudsvæske. I første omgang gik meldingen på gensplejsede gærceller og colibakterier, men prøven i går på udslipsstedet viste ingen fore-

gærcellerne hersker usikkerheden endnu nogle dage.

Uheldet i Gentofte er det tredje udslip hos Novo Nordisk inden for få måneder. De to andre uheld har fundet sted i henholdsvis Kallundborg og Bagsværd.

Et nordisk forskningsprojekt, hvor det danske Center for Mikrobiel Økologi har deltaget, har netop konstateret, at gensplejsede egenskaber er en flygtig vare. De nye egenskaber flytter rundt til andre organismer i et hidtil ukendt omfang, dokumenterer en række forsøg i de nordiske lande. Danmark har de gensplejsede organismers flytteman været iagttaget både i meget forurennet vand på rensningsanlægget Lynetten og i Øresund.

Berl. T. 12/3-93

København er forsømt og beskidt

AF LULU SCHIERBECK
Lyshøjgårdsvej 89
2500 Valby

Den 3. marts havde Winnie Ebert et debatindlæg under overskriften: Europas svinesti.

Dette indlæg er som talt ud

job til dem. Hvad med at få nogle raske folk til at fjerne affaldet fra byens gader? Ikke en gang imellem, men hver eneste dag. Mange betragter tilsyneladende gader og pladser som en offentlig skraldebøtte, hvor man kan smide glasskår, plasticposer, mælkekartoner og æbleskrog fra sig. De regner med, at det of-

tredivede år. Og hjørnegrunden Blågårdsgade/Aboulevarden, hvad med den? For ikke at tale om den store, tomme grund i Nansensgade, skal den ligge sådan i flere år endnu?

Og mange gadeskilte bliver ikke udskiftet. Adskillige kan næppe læses, rustne og vejrbidte, som de er. Vejbelægningen er ligeledes hamper.

af en istandsættelse. Men pengene manglede ikke, da en ny fodboldbane i Idrætsparken skulle anlægges. Der var desværre ikke prestige i Langeliniebroen.

Det er mit håb, at mange vil reagere på dette klageråb. Lad det ikke kun være Winnie Ebert og mig, som råber op, men giv Dem til kende sammen med offentlige

S.A
KØBENHAVNS MAGISTRAT

4. AFDELING

RÅDHUSET - 1599 KØBENHAVN V.

X
TELF.: 33 66 33 66
RING DIREKTE: 33 66 + LOK.
TELEFAX: 33 12 13 76

BML
ADM
OK

Den - 7 APR. 1993

Økonomidirektoratet

Til besvarelse

Hovedjr.nr. 145

./.. Med henvisning til vedlagte kopi af skrivelse af 29. marts 1993 fra Stadsingeniørens direktorat med bilag skal det oplyses, at magistratens 4. afdeling er til sinds at anvende 1,8 mio. kr. eksklusiv moms til nyhugning af Grønlandsmonumentet på Christianshavns Torv, til erstatning for det, der blev ødelagt den 30. november 1992.

Omkostningerne ved skadens udbedring agtes afholdt af afløbsafdelingen over den pågældende arbejdskonto, hvor budgetoverskridelsen regnskabsforklares.

Man skal anmode om økonomidirektoratets bemærkninger hertil.

Med venlig hilsen

P.b.v.

Kaj Holm Andersen

STADSARK. DIR. A. 351-123
1993

18/6

SA* 13.04.93

A351

vedr. GRØNLANDSMONUMENTET.oprnigning fra Jens Fraugde - Hf 33 66 45 22. lok. 4522

vedr. flytning af de 2 tilbageværende skulpturer

- kan skulpturerne fjernes fra soklerne, eller skal det hele flyttes på én gang?
- kært der evt laves en kasse til beskyttelse af skulpturerne?

[Lovet at tale med stenhugger om det ~~og~~ på fredag og ringe tilbage først i næste uge.
 Sagt, at hvis skulpturerne skal løftes (af soklerne), skal der i hvert fald en stenhugger med i billedet.
 → Talt med Hans S-H fre 23/4

fn.

Ruiget 26.04.93 kl 9. · ikke tilstede · ring efter kl 13 · *fn.*
 " " kl 13⁵⁰ " " ring senere.

26.04.93: Aftalt med Fraugde, at han rekvirerer Poul Hansens Eftf. til at fjerne de 2 grønlanderskulpturer og køre dem i sikkerhed på stenhuggerplads.

Det overlades til stenhuggeren at afgøre om skulpturen kan skilles mellem skulptur og sokkel - eller om skulptur og sokkel skal fjernes samlet.

fn.

Poul Hansens Eftf / Hans oplyser 18.05.93, at skulpturerne er afhentet.

Kint Fokdal 4521

31 19 75 00

Hans Skov

31 54 57 79

30 33 37 79

BML
OKV
W
DB
11/6 93

Den 7 JUNI 1993

Hovedjr.nr. 145

Hvrrs.

Kapitalbevilling til dækning af udgifterne til nyhugning af Grønlandsmonumentet på Christianshavns Torv.

Hermed fremsendes forslag om kapitalbevilling til dækning af omkostningerne ved nyhugning af Grønlandsmonumentet på Christianshavns Torv.

Projektets baggrund.

Grønlandsmonumentet på Christianshavns Torv, som består af 3 figurgrupper, blev udført i årene 1931-1938 af billedhuggeren Svend Rath-sack (1885-1941) og kan betegnes som et af hans hovedværker. Monumentet er i sin helhed afgørende for Christianshavns Torvs identitet, og minder den forbipasserende om bydelens tilknytning til Grønland, idet den Kongelige Grønlandske Handel i sin tid havde hjemsted på Christianshavn.

Monumentet blev opstillet af Fonden til kunstneriske Formåls Fremme efter beslutninger i Borgerrepræsentationen i 1932 og 1935.

"Fanger med kajak", som er udført i slebenblå Rønnegranit, er den centrale figur i kompositionen, både hvad angår placering og kunstnerisk udtryk.

Den 30. november 1992 blev "Fanger med kajak" ved et hændeligt uheld væltet af en gravemaskine fra Stadsingeniørens Direktorat. Uheldet skete i forbindelse med udskiftning af en kloakledning. Det blev konstateret, at figuren var stærkt beskadiget. Den ca. 2,5 m høje sekskantede sokkel var væltet, og selve figuren, den godt 5 m lange kajak med fangstredskaber og den ca. 1,8 m høj fanger, var sprængt i mere end 40 større eller mindre stykker. Granitten var splintret og knust langs samlingerne. Der var desuden en del stødmærker.

Konservator Lars Henningsen, som nøje har gennemgået skaderne, har udarbejdet et notat om skulpturens tilstand m.v. Det fremgår heraf, at det teknisk set vil være muligt at samle figuren med ståltappe og

2-komponentlim. Enkelte helt knuste dele må i så fald nyhugges og revner langs samlingerne udfyldes med lim indfarvet med stenmel i den eksisterende stens farve.

Denne løsning vurderes at koste 250.000 kr.

Umiddelbart vil en sådan reparation fremstå som acceptabel, men med tiden vil udfyldningsmaterialet blive lysere, og allerede efter få år vil alle samlinger og udfyldninger fremtræde tydeligt som lyse krakelerede spor i skulpturen.

I betragtning af, at det drejer sig om en skulptur i sleben granit, der blandt fagfolk betegnes som et af Københavns betydeligste eksempler på stenhuggerarbejde af fineste karakter, finder man, at det resultat, der kan opnås ved en reparation, ikke vil blive acceptabelt på længere sigt. Magistraten er derfor indstillet på, at der skal foretages en nyhugning.

Projektets udførelse.

Det skønnes, at nyhugning af skulpturen vil kunne foretages inden for en periode af ca. 2 år. Det lange tidsperspektiv skyldes, at der skal skaffes en blok blå Rønnegranit på 6 m længde til nyhugning af kajakken, og det er dimensioner, som normalt ikke brydes. Det bornholmske stenbrud skal derfor have en frist på ca. 1 år til fremskaffelse af en sådan blok. Det er muligt, at stenen kan leveres langt hurtigere, men det kan ikke garanteres. Hertil kommer forarbejdning af blokken, som forventes at tage godt 1 år.

Udgifterne.

Ud fra en overslagspris fra Poul Hansens Eftf. Stenhuggeri på 1.400.000 kr. eksklusive moms for nyhugning af fangeren og kajakken, skønnes den samlede udgift ved udskiftning af den ødelagte skulptur at blive ca. 1.800.000 kr. inklusive opstilling, uforudseelige udgifter og honorar m.v., men eksklusive moms.

Udgiften forventes afholdt i 1993, 1994 og 1995 med henholdsvis 200.000 kr., 800.000 kr. og 800.000 kr.

Til dækning af udgifterne i 1994 og 1995 vil der i forbindelse med budgetforslaget for 1994 på Stadsingeniørens Direktorats afsnit af investeringsoversigten blive foreslået optaget 800.000 kr. i 1994 og 800.000 kr. i 1995 til dette projekt.

Finansiering.

Udgifterne finansieres i henhold til kapitel 3 i "Betalingsvedtægt for kloakforsyning".

Til dækning af udgifter i 1993, 200.000 kr., anvises kassemessig dækning på Stadsingeniørens Direktorats afsnit af investeringsoversigten under konto 00.42.51.3.99. "Til disposition for nye aktiviteter", hvor der er optaget 2.300.000 kr.

Indstilling.

./. Overborgmesterens i sagen afgivne erklæring af 3. juni 1993 vedlægges.

Sagen har den **7 JUNI 1993** været forelagt den samlede magistrat, og i overensstemmelse med dennes beslutning indstiller man hermed til Borgerrepræsentationen følgende kapitalbevilling til nyhugning af Grønlandsmonumentet på Christianshavns Torv:

Budgetansvarlig institution: 4.1. Stadsingeniørens Direktorat.
Kapitaludgift: 1.800.000 kr.

Kassemæssig dækning for udgifterne anvises på budgettet under 4.1. Stadsingeniørens Direktorats konto 0.51.3. "Hovedkloakker og pumpestationer med betalingsvedtægt".

Peter Martinussen

Kaj Holm Andersen

Borgerrepræsentationen.

Kapitalbevilling til dækning af udgifterne til nyhugning af Grønlandsmonumentet på Christianshavns Torv

Hermed fremsendes forslag om kapitalbevilling til dækning af omkostningerne ved nyhugning af Grønlandsmonumentet på Christianshavns Torv.

Projektets baggrund

Grønlandsmonumentet på Christianshavns Torv, som består af 3 figurgrupper, blev udført i årene 1931-1938 af billedhuggeren Svend Rathsack (1885-1941) og kan betegnes som et af hans hovedværker. Monumentet er i sin helhed afgørende for Christianshavns Torvs identitet, og minder den forbipasserende om bydelens tilknytning til Grønland, idet den Kongelige Grønlandske Handel i sin tid havde hjemsted på Christianshavn.

Monumentet blev opstillet af Fonden til kunstneriske FormaaIs Fremme efter beslutninger i Borgerrepræsentationen i 1932 og 1935.

»Fanger med kajak«, som er udført i slebenblå Rønnegranit, er den centrale figur i kompositionen, både hvad angår placering og kunstnerisk udtryk.

Den 30. november 1992 blev »Fanger med kajak« ved et hændeligt uheld væltet af en gravemaskine fra Stadsingeniørens Direktorat. Uheldet skete i forbindelse med udskiftning af en kloakledning. Det blev konstateret, at figuren var stærkt beskadiget. Den ca. 2,5 m høje sekskantede sokkel var væltet, og selve figuren, den godt 5 m lange kajak med

fangstredskaber og den ca. 1,8 m høj fanger, var sprængt i mere end 40 større eller mindre stykker. Granitten var splintret og knust langs samlingerne. Der var desuden en del stødmærker.

Konservator Lars Henningsen, som nøje har gennemgået skaderne, har udarbejdet et notat om skulpturens tilstand m.v. Det fremgår heraf, at det teknisk set vil være muligt at samle figuren med ståltappe og 2-komponentlim. Enkelte helt knuste dele må i så fald nyhugges og revner langs samlingerne udfyldes med lim indfarvet med stenmel i den eksisterende stens farve.

Denne løsning vurderes at koste 250.000 kr.

Umiddelbart vil en sådan reparation fremstå som acceptabel, men med tiden vil udfyldningsmaterialet blive lysere, og allerede efter få år vil alle samlinger og udfyldninger fremtræde tydeligt som lyse krakelerede spor i skulpturen.

I betragtning af, at det drejer sig om en skulptur i sleben granit, der blandt fagfolk betegnes som et af Københavns betydeligste eksempler på stenhuggerarbejde af fineste karakter, finder man, at det resultat, der kan opnås ved en reparation, ikke vil blive acceptabelt på længere sigt. Magistraten er derfor indstillet på, at der skal foretages en nyhugning.

Projektets udførelse

Det skønnes, at nyhugning af skulpturen vil kunne foretages inden for en periode af ca. 2 år. Det lange tidsperspektiv skyldes, at der skal skaffes en blok blå Røn-

negranit på 6 m længde til nyhugning af kajakken, og det er dimensioner, som normalt ikke brydes. Det bornholmske stenbrud skal derfor have en frist på ca. 1 år til fremskaffelse af en sådan blok. Det er muligt, at stenen kan leveres langt hurtigere, men det kan ikke garanteres. Hertil kommer forarbejdning af blokken, som forventes at tage godt 1 år.

Udgifterne

Ud fra en overslagspris fra Poul Hansens Eftf. Stenhuggeri på 1.400.000 kr. eksklusive moms for nyhugning af fangeren og kajakken, skønnes den samlede udgift ved udskiftning af den ødelagte skulptur at blive ca. 1.800.000 kr. inklusive opstilling, uforudseelige udgifter og honorar m.v., men eksklusive moms.

Udgiften forventes afholdt i 1993, 1994 og 1995 med henholdsvis 200.000 kr., 800.000 kr. og 800.000 kr.

Til dækning af udgifterne i 1994 og 1995 vil der i forbindelse med budgetforslaget for 1994 på Stadsingeniørens Direktorats afsnit af investeringsoversigten blive foreslået optaget 800.000 kr. i 1994 og 800.000 kr. i 1995 til dette projekt.

Finansiering

Udgifterne finansieres i henhold til kapitel 3 i »Betalingsvedtægt for kloakforsyning«.

Til dækning af udgifter i 1993, 200.000 kr., anvises kassemæssig dækning på Stadsingeniørens Direktorats afsnit af investeringsoversigten under konto 00.42.51.3.99. »Til disposition for nye aktiviteter«, hvor der er optaget 2.300.000 kr.

Indstilling

Overborgmesterens i sagen afgivne erklæring af 3. juni 1993 vedlægges.

Sagen har den 7. juni 1993 været forelagt den samlede magistrat, og i overensstemmelse med dennes beslutning indstiller man hermed til Borgerrepræsentationen følgende kapitalbevilling til nyhugning af Grønlandsmonumentet på Christianshavns Torv:

Budgetansvarlig institution: 4.1. Stadsingeniørens Direktorat.
Kapitaludgift: 1.800.000 kr.

Kassemæssig dækning for udgifterne anvises på budgettet under 4.1. Stadsingeniørens Direktorats konto 0.51.3. »Hovedkloaker og pumpestationer med betalingsvedtægt«.

Peter Martinussen

/ Kaj Holm Andersen

pkt	Sagens genstand	Beslutning
Nr.32	508/93. Kapitalbevilling på 3.780.000 kr. til dækning af udgifter til facaderenovering på Husum Skole.	Magistratens forslag <u>tiltrådtes</u> .
Nr.33	509/93. Kapitalbevilling på 2.550.000 kr. til restaurering af Nikolaj Kirketårn.	Magistratens forslag <u>tiltrådtes</u> .
Nr.34	510/93. Kapitalbevilling på 1,9 mill. kr. til renovering af facaderne på Københavns Bymuseum.	Magistratens forslag <u>tiltrådtes</u> .
Nr.35	514/93. Kapitalbevilling på 1,8 mill. kr. til dækning af udgifterne til nybygning af Grønlandsmonumentet på Christianshavns Torv.	Magistratens forslag <u>tiltrådtes</u> .
Nr.36	515/93. Godkendelse af HT's forslag om linieændringer samt kapitalbevilling på 300.000 kr. til nødvendige udgifter i forbindelse med HT's forslag til omlægning af buslinier i 1993.	Magistratens forslag <u>tiltrådtes</u> .

12.07.93 / per c.

vedr. GRØNLANDSMONUMENTET

Modtaget fra Christian Christensen (4. afd. sekretariat)
kopi af indstilling til BR, samt beslutningsreferat,
hvoraf fremgår, at BR på møde 16/17. juni 1993
har bevilget 1,8 mill. kr. til nyhugning.
(afsendt 23/6.93 / per ferie).

12.07.93 ringet Christian Christensen (33 66 26 26).
Spurgt, om vi får noget brev om igangsætning?
C.C. svarer nej - det fremsendte er tilstrækkeligt!

afsluttet pr. hf. med Christian Christensen:

- 1) Vi rekvirerer arbejdet hos stenhugger, med henvisning
til hans overslagspris af 17. dec 92.
- 2) Vi fører tilsyn og godkender accounts begæringen
- 3) Mht., hvor regninger skal sendes hen:
spørg Jørgen Scharbau / økonomichef hos SD.

12.07.93, ringet Jørgen Scharbau (31 10 55 66 / lok 401)

han oplyser, at regninger skal sendes til:

Stadsingeniørens Direktorat | Bryggensgård
Afløbsafdelingen | Islands Brygge 37
Ledningskontoret
afd. ing JØRGEN CARBEL → hf 33 66 44 41.

J.S. forstår, at jeg kontakter Jørgen Carbel / ikke tilstedeværende / ringer.

12.07.93, opringning fra Jørgen Carbel

- J.C mener, regningsgangen bør være følgende:
- 1) regninger sendes fra stenhugger dertil
 - 2) vi attesterer regningerne til udbetaling
 - 3) vi sender attesteret regning til Carbel
 - 4) han sørger for betaling.

25.10.93: Talt med HANS ERIK LUND MADSEN, AFØBSAFD.
(hf 33 66 44 49).

Han har fået sagen overdraget af Jørgen Carbell
(som er hans chef).

Orienteret H.E.L.M. om sagens stilling og
overstående afsluttede forløbsgang.

OK: han vil gerne ud og se på arbejdet, når det
er godt i gang.

han tror godt, der kan bruges mere end
200.000 kr. i år.

per.

Poul Hansens Eff. Stenhuggeri
v/ Hans Stub-Holm.
Speditørvj 3
2450 SV.

J.nr. A 351-123

Sag Grønlandsmonumentet

Den 09.09.93

Med venlig hilsen per langsfte christensen

Til videre foranstaltning

Efter aftale

I henhold til skrivelse

Med tak for lån

Ring venligst herom til

lokal

Til orientering

Til gennemsyn

Til godkendelse

Til påtegning

Til underskrift

Til udtalelse

Kan beholdes

Bedes tilbagesendt

Bedes videresendt til

Bilag/bemærkninger

Hermed fremsendes udkast til kontrakt vedr.
nyhugning af "Fanger med kajak".

Ring venligst, om du har nogen kommentarer.

Jeg vil derefter få kontrakten skrevet og sende
2 eksemplarer underskrevet herfra,
hvoraf du så returnerer det ene eksemplar,
underskrevet af dig.

per.

Kontrakt vedr. Grønlandsmonumentet, Christianshavns Torv.

Poul Hansens eftf. Stenhuggeri udfører i henhold til brev med overslagspris af 17. december 1992 nyhugning af skulpturen "Fanger med kajak" for Københavns Kommune på følgende vilkår:

Beskrivelse:

Originalens dele samles som model for nyhugningen. Nyhugningen udføres som en nøjagtig kopi af originalen og overfladen slibes til samme overflade som originalen.

Skulpturen udføres i finkornet/mellemkornet blå Rønne-granit af samme type og farve som originalen. Stenen skal være fri for revner og andre fejl.

Der må ikke på skulpturens færdige overflade forekomme forvitrede dele eller lapninger. Det skal tilstræbes, at skulpturens færdige overflade fremtræder uden feldspat-striber eller andre partier af afvigende farve eller struktur. Såfremt dette ikke kan undgås, skal det tilstræbes, at kajakkens sider og bund og mandsfigurens forside fremtræder uden sådanne partier, mens de kan accepteres på kajakkens overside og fangstredskaber og på mandsfigurens bagside.

Betaling og sikkerhed:

Nyhugning af skulpturen eksklusive opstilling udføres til en overslagspris på 1.400.000,00 kr. eksklusive moms. Såfremt det under arbejdet vurderes, at den endelige pris kan komme til at overskride overslagsprisen, skal dette omgående meddeles til Stadsarkitektens Direktorat.

De 1.400.000 kr. regnes at forfalde over 3 år som følger:
1993: 180.000 kr., 1994: 610.000 kr., 1995: 610.000 kr.

Aconto betaling, svarende til stenleverancen, forfalder, når granitblokken(e) er leveret til stenhuggerværksted og besigtiget af tilsynet.

Det markeres ved indhugning i stenen(e), at de er Københavns Kommunes ejendom. Denne mærkning skal forblive på stenen, også under dens videre forarbejdning.

Aconto betalinger, svarende til det udførte arbejde, forfalder månedsvis (eller kvartalsvis efter nærmere aftale). Ved fremsendelse af acontobegøring vedlægges kopi af dagsedler/arbejdssedler som dokumentation.

Stenhuggerfirma dokumenterer, at der er tegnet særskilt forsikring mod enhver beskadigelse af stenen(e)/skulpturen, som til enhver tid dækker værdien af stenen og det i den nedlagte arbejde, svarende til mindst det beløb, der er udbetalt aconto, inklusive moms.

28.09.93/pw

Vedr. Grønlandsmonumentet

- genopstilling af 2 figurgrupper
- reetablering af 3 bænke incl. ~~1~~ knæ-
knægt / korsol
- midlertidig 6-kantet plade på midtst.

Ringet Jens Frangde - 33 66 45 22.
Ikke tilstede - ring efter kl. 13.

Talt med JF.

Han har adviseret stenkugler.
Kontakten ham nu igen.

CONCEPT

Kopi til PLC } 22/3 93
- - JO }
(+tilbud)

Stadsarkitektens direktorat

Njalsgade 15 2300 København S Telefon 01 57 73 11

Poul Hansens Eff. Stenhuggeri
v/Hans Stub-Holm
Speditørvvej 3
2450 SV.

J.nr. A 351-123

Sag Grønlandsmonumentet

Den 22.09.93

Med venlig hilsen

per Langsøe Christensen.

Til videre foranstaltning

Efter aftale

I henhold til skrivelse

Med tak for lån

Ring venligst herom til

lokal

Til orientering

Til gennemsyn

Til godkendelse

Til påtegning

Til underskrift

Til udtalelse

Kan beholdes

Bedes tilbagesendt

Bedes videresendt til

Bilag/bemærkninger

Hermed fremsendes kontrakt i 2 eksemplarer vedrørende
nyhugning af figuren "Fanger med Kajak" / Grønlandsmonumentet.

Originalen bedes underskrevet og returneret hertil.

STADSARK. DIR. A. 351-123
1993
02.11.

Den 7 JUNI 1993

Hovedjr.nr. 145

x BML
OK
W
DB
4/6/93

Huvr.

Kapitalbevilling til dækning af udgifterne til nyhugning af Grønlandsmonumentet på Christianshavns Torv.

Hermed fremsendes forslag om kapitalbevilling til dækning af omkostningerne ved nyhugning af Grønlandsmonumentet på Christianshavns Torv.

Projektets baggrund.

Grønlandsmonumentet på Christianshavns Torv, som består af 3 figurgrupper, blev udført i årene 1931-1938 af billedhuggeren Svend Rath-sack (1885-1941) og kan betegnes som et af hans hovedværker. Monumen-tet er i sin helhed afgørende for Christianshavns Torvs identitet, og minder den forbigående om bydelens tilknytning til Grønland, idet den Kongelige Grønlandske Handel i sin tid havde hjemsted på Christi-anhavn.

Monumentet blev opstillet af Fonden til kunstneriske FormaaIs Frem-me efter beslutninger i Borgerrepræsentationen i 1932 og 1935.

"Fanger med kajak", som er udført i slebenblå Rønnegranit, er den centrale figur i kompositionen, både hvad angår placering og kunstne-risk udtryk.

Den 30. november 1992 blev "Fanger med kajak" ved et hændeligt uheld væltet af en gravemaskine fra Stadsingeniørens Direktorat. Uhel-det skete i forbindelse med udskiftning af en kloakledning. Det blev konstateret, at figuren var stærkt beskadiget. Den ca. 2,5 m høje sekskantede sokkel var væltet, og selve figuren, den godt 5 m lange kajak med fangstredskaber og den ca. 1,8 m høj fanger, var sprængt i mere end 40 større eller mindre stykker. Granitten var splintret og knust langs samlingerne. Der var desuden en del stødmærker.

Konservator Lars Henningsen, som nøje har gennemgået skaderne, har udarbejdet et notat om skulpturens tilstand m.v. Det fremgår heraf, at det teknisk set vil være muligt at samle figuren med ståltappe og

STADSARK. DIR. A. 351
1993

10/6

07*00.00.93

2-komponentlim. Enkelte helt knuste dele må i så fald nyhugges og rener langs samlingerne udfyldes med lim indfarvet med stensmel i den eksisterende stens farve.

Denne løsning vurderes at koste 250.000 kr.

Umiddelbart vil en sådan reparation fremstå som acceptabel, men med tiden vil udfyldningsmaterialet blive lysere, og allerede efter få år vil alle samlinger og udfyldninger fremtræde tydeligt som lyse krakelerede spor i skulpturen.

I betragtning af, at det drejer sig om en skulptur i sleben granit, der blandt fagfolk betegnes som et af Københavns betydeligste eksempler på stenhuggerarbejde af fineste karakter, finder man, at det resultat, der kan opnås ved en reparation, ikke vil blive acceptabelt på længere sigt. Magistraten er derfor indstillet på, at der skal foretages en nyhugning.

Projektets udførelse.

Det skønnes, at nyhugning af skulpturen vil kunne foretages inden for en periode af ca. 2 år. Det lange tidsperspektiv skyldes, at der skal skaffes en blok blå Rønnegranit på 6 m længde til nyhugning af kajakken, og det er dimensioner, som normalt ikke brydes. Det bornholmske stenbrud skal derfor have en frist på ca. 1 år til fremskaffelse af en sådan blok. Det er muligt, at stenen kan leveres langt hurtigere, men det kan ikke garanteres. Hertil kommer forarbejdning af blokken, som forventes at tage godt 1 år.

Udgifterne.

Ud fra en overslagspris fra Poul Hansens Eftf. Stenhuggeri på 1.400.000 kr. eksklusive moms for nyhugning af fangeren og kajakken, skønnes den samlede udgift ved udskiftning af den ødelagte skulptur at blive ca. 1.800.000 kr. inklusive opstilling, uforudseelige udgifter og honorar m.v., men eksklusive moms.

Udgiften forventes afholdt i 1993, 1994 og 1995 med henholdsvis 200.000 kr., 800.000 kr. og 800.000 kr.

Til dækning af udgifterne i 1994 og 1995 vil der i forbindelse med budgetforslaget for 1994 på Stadsingeniørens Direktorat afsnit af investeringsoversigten blive foreslået optaget 800.000 kr. i 1994 og 800.000 kr. i 1995 til dette projekt.

Finansiering.

Udgifterne finansieres i henhold til kapitel 3 i "Betalingsvedtægt for kloakforsyning".

Til dækning af udgifter i 1993, 200.000 kr., anvises kassemessig dækning på Stadsingeniørens Direktoratets afsnit af investeringsoversigten under konto 00.42.51.3.99. "Til disposition for nye aktiviteter", hvor der er optaget 2.300.000 kr.

Indstilling.

./.

Overborgmesterens i sagen afgivne erklæring af 3. juni 1993 vedlægges.

Sagen har den **7 JUNI 1993** været forelagt den samlede magistrat, og i overensstemmelse med dennes beslutning indstiller man hermed til Borgerrepræsentationen følgende kapitalbevilling til nyhugning af Grønlandsmonumentet på Christianshavns Torv:

Budgetansvarlig institution: 4.1. Stadsingeniørens Direktorat.
Kapitaludgift: 1.800.000 kr.

Kassemæssig dækning for udgifterne anvises på budgettet under 4.1. Stadsingeniørens Direktoratets konto 0.51.3. "Hovedkloakker og pumpestationer med betalingsvedtægt".

Peter Martinussen

Kaj Holm Andersen

Borgerrepræsentationen.

K O N T R A K T

Kontrakt vedrørende Grønlandsmonumentet, Christianshavns Torv
Poul Hansens Eftf. Stenhuggeri udfører i henhold til brev med
overslagspris af 17. december 1992 nyhugning af skulpturen
"Fanger med kajak" for Københavns Kommune på følgende vilkår:

Beskrivelse:

Originalens dele samles som model for nyhugningen.
Nyhugningen udføres som en nøjagtig kopi af originalen og
overfladen slibes til samme overflade som originalen.

Skulpturen udføres i finkornet/mellemkornet blå Rønne-granit af
samme type og farve som originalen.
Stenen skal være fri for revner og andre fejl.

Der må ikke på skulpturens færdige overflade forekomme for-
vitrede dele eller lapninger.
Det skal tilstræbes, at skulpturens færdige overflade fremtræder
uden feldspat-striber eller andre partier af afvigende farve
eller struktur.
Såfremt dette ikke kan undgås, skal det tilstræbes, at kajakkens
sider og bund og mandsfigurens forside fremtræder uden sådanne
partier, mens de kan accepteres på kajakkens overside og fangst-
redskaber og på mandsfigurens bagside.

Betaling og sikkerhed:

Nyhugning af skulpturen eksklusiv opstilling udføres til en
overslagspris på 1.400.000,00 kr. eksklusiv moms.
Såfremt det under arbejdet vurderes, at den endelige pris kan
komme til at overskride overslagsprisen, skal dette omgående
meddeles til Stadsarkitektens Direktorat.

De 1.400.000 kr. regnes at forfalde over 3 år, som følger:
1993: 180.000 kr., 1994: 610.000 kr. 1995: 610.000 kr.

Aconto betaling, svarende til stenleverancen, forfalder, når
granitblokken(e) er leveret til stenhuggerværksted og besigtiget
af tilsynet.

Det markeres ved indhugning i stenen(e), at de er Københavns
Kommunes ejendom. Denne mærkning skal forblive på stenen, også
under dens videre forarbejdning.

a:\kontrakt

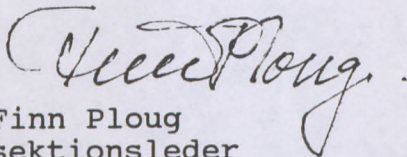
STADSARK. DIR. A. 351
1993

30.09. / +

Aconto betalinger, svarende til det udførte arbejde, forfalder månedsvis (eller kvartalsvis efter nærmere aftale). Ved fremsendelse af acontobegæringer vedlægges kopi af dagsedler/arbejdssedler som dokumentation.

Stenhuggerfirma dokumenterer, at der er tegnet særskilt forsikring mod enhver beskadigelse af stenen/skulpturen, som til enhver tid dækker værdien af stenen og det i den nedlagte arbejde, svarende til mindst det beløb, der er udbetalt aconto, inklusive moms.

Stadsarkitektens Direktorat
Dato: 21.09.93

Finn Ploug
sektionsleder

per Langsøe Christensen.
Per Langsøe Christensen
sagsarkitekt

Poul Hansens eftf. Stenhuggeri
Dato:

28/9-93.

underskrift

a:\kontrakt

FROM STADSARKITEKTENS DIREKTORAT 31571766

93.09.09 11:56

NO. 2 P. 3

*Mottaget*Henning Hansen
agt.nr. 5G127
tlf. 33 93 48 44*H. Hansen*

UDRAGT

med accept

08.09.93/PLC

Kontrakt vedr. Grønlandsmonumentet, Christianshavns Torv.

Poul Hansens etf. Stenhuggeri udfører i henhold til brev med overslagspris af 17. december 1992 nyhugning af skulpturen "Fanger med kajak" for Københavns Kommune på følgende vilkår:

Beskrivelse

Originalens dele sættes som model for nyhugningen. Nyhugningen udføres som en nøjagtig kopi af originalen og overfladen slibes til samme overflade som originalen.

Skulpturen udføres i finkornet/mellekornet blå Renne-granit af samme type og farve som originalen. Stenen skal være fri for revner og andre fejl.

Der må ikke på skulpturens færdige overflade forekomme forvitrede dele eller lapninger.

Det skal tilstræbes, at skulpturens færdige overflade fremtræder uden feldspat-striber eller andre partier af afvigende farve eller struktur.

Såfremt dette ikke kan undgås, skal det tilstræbes, at kajakkens sider og bund og mandfigurens forside fremtræder uden sådanne partier, mens de kan accepteres på kajakkens overside og fangstredskaber og på mandfigurens bagside.

Betaling og sikkerheds

Nyhugning af skulpturen eksklusiv opstilling udføres til en overslagspris på 1.400.000,00 kr. eksklusiv moms. Såfremt det under arbejdet vurderes, at den endelige pris kan komme til at overskride overslagsprisen, skal dette omgående meddeles til Stadsarkitektens Direktorat.

De 1.400.000 kr. regnes at forfalde over 3 år som følger: 1993: 180.000 kr., 1994: 610.000 kr., 1995: 610.000 kr.

Aconto betaling, svarende til stenleverancen, forfalder, når granitblokken(e) er leveret til stenhuggerværksted og besigtiget af tilsynet.

Det markeres ved indhugning i stenen(e), at de er Københavns Kommunes ejendom. Denne mærkning skal forblive på stenen, også under dens videre forarbejdning.

Aconto betalinger, svarende til det udførte arbejde, forfalder månedvis (eller kvartalvis efter nærmere aftale). Ved fremsendelse af acontobegæringer vedlægges kopi af dagsedler/arbejdssedler som dokumentation.

Stenhuggerfirma dokumenterer, at der er tegnet særskilt forsikring mod enhver beskadigelse af stenen(e)/skulpturen, som til enhver tid dækker værdien af stenen og det i den nedlagte arbejde, svarende til mindst det beløb, der er udbetalt aconto, inklusive moms.

351
1993
STADSARK. DIR. A.

30.09.

13.10.93 / p.c.

NOTAT vedr. nyhugning af skulpturen "Fanger med Kajak",
Grønlandsmonumentet, Christianshavns Torv.

Stadsarkitektens Direktorat har - ved Finn Ploug og Per Christensen - sammen med stenhuggermester Hans Stub-Holm den 7. oktober 1993 besigtiget den granitblok hos De forenede Granitbrud, Rønne, som foreslås anvendt ved nyhugning af skulpturen.

Stenhuggerfirmaet har - efter forhandling med De forenede Granitbrud - i forbindelse med afgivelse af overslagspris meddelt, at det inden for 1 år fra bestilling ville være muligt at fremskaffe en blok af samme slags som den, originalen er hugget i.

Ved besigtigelsen er det konstateret, at den aktuelle blok efter stenhuggerens oplysninger har de nødvendige mål, men at den er lidt mere grovkornet, lidt lysere, og lidt mere rødlig end originalen, samt at den indeholder 2 røde feldspat-lag / striber af et par centimeters bredde.

Granitbrud og stenhugger oplyser, at den blå Rønnegranit, som i dag ~~kan~~ brydes, har denne karakter, og at man ikke - selv ved en frist på flere år - kan forvente at få en mere velignet blok.

Der findes ikke andre stenbrud, som kan levere en anvendelig blå / sort granit. (Sort indisk granit kan ikke anvendes, da den er alt for mørk og strukturløs).

På den baggrund må det konkluderes, at kajakken hugges i den besigtigede blok.

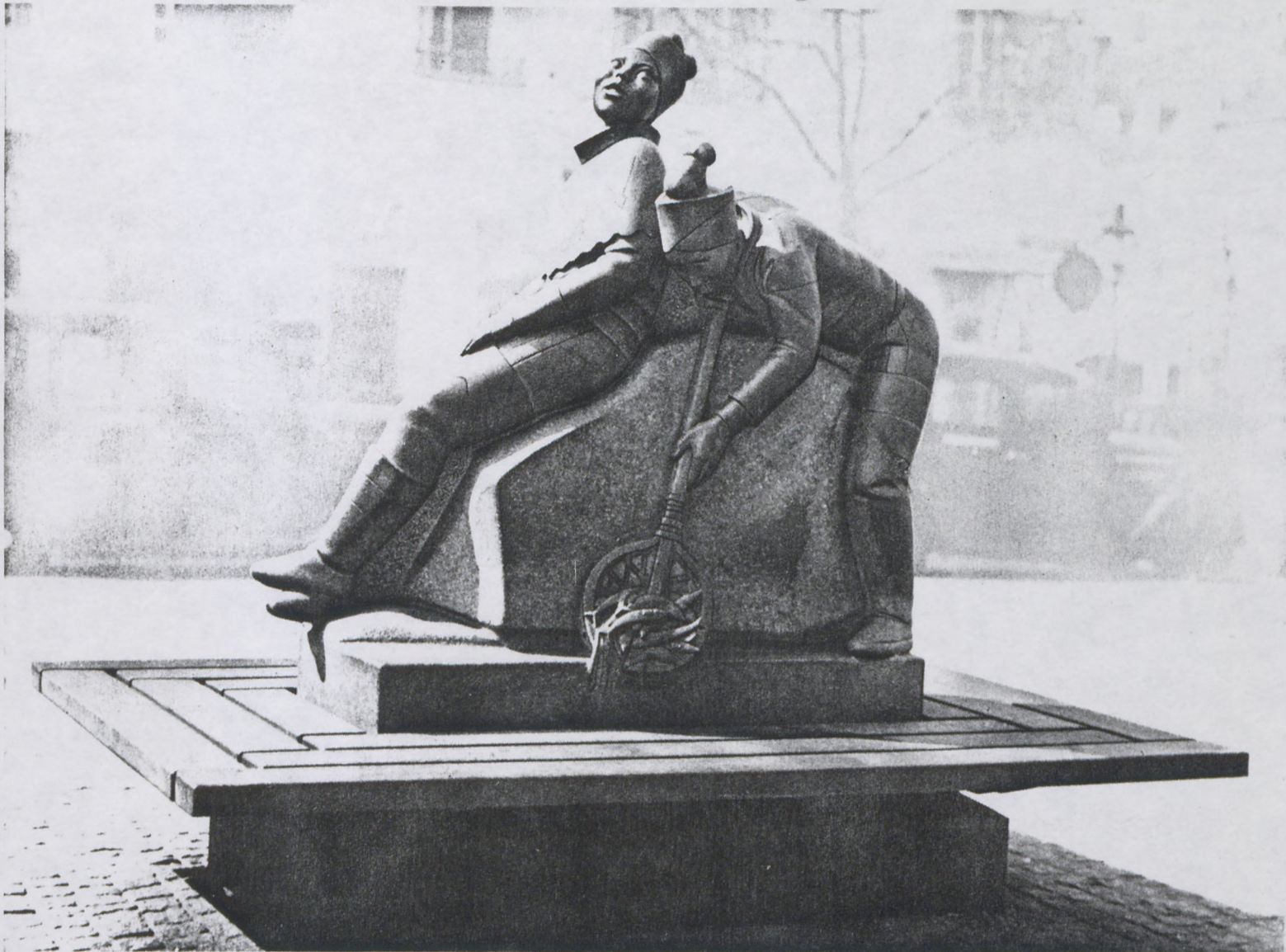
Stenen vendes, så feldspatstriberne optræder så lidt som muligt på kaj figurens forside.

Det overvejes, om overfladen skal slibes ~~#~~ lidt finere end originalens for at kompensere for, at stenen er lidt lysere.

Stenhuggeren oplyser iøvrigt, at den øverste blok i den sekskantede sokkel også skal nyhugges, da den er beskadiget, men at dette kan gøres inden for overslagsprisen.

Det bør overvejes, om også de to nederste sekskantede blokke bør udskiftes, så hele skulpturen fremstår i præcis den samme sten.

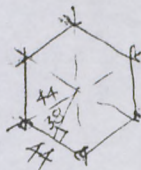
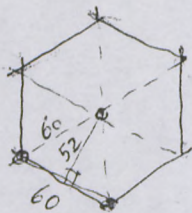
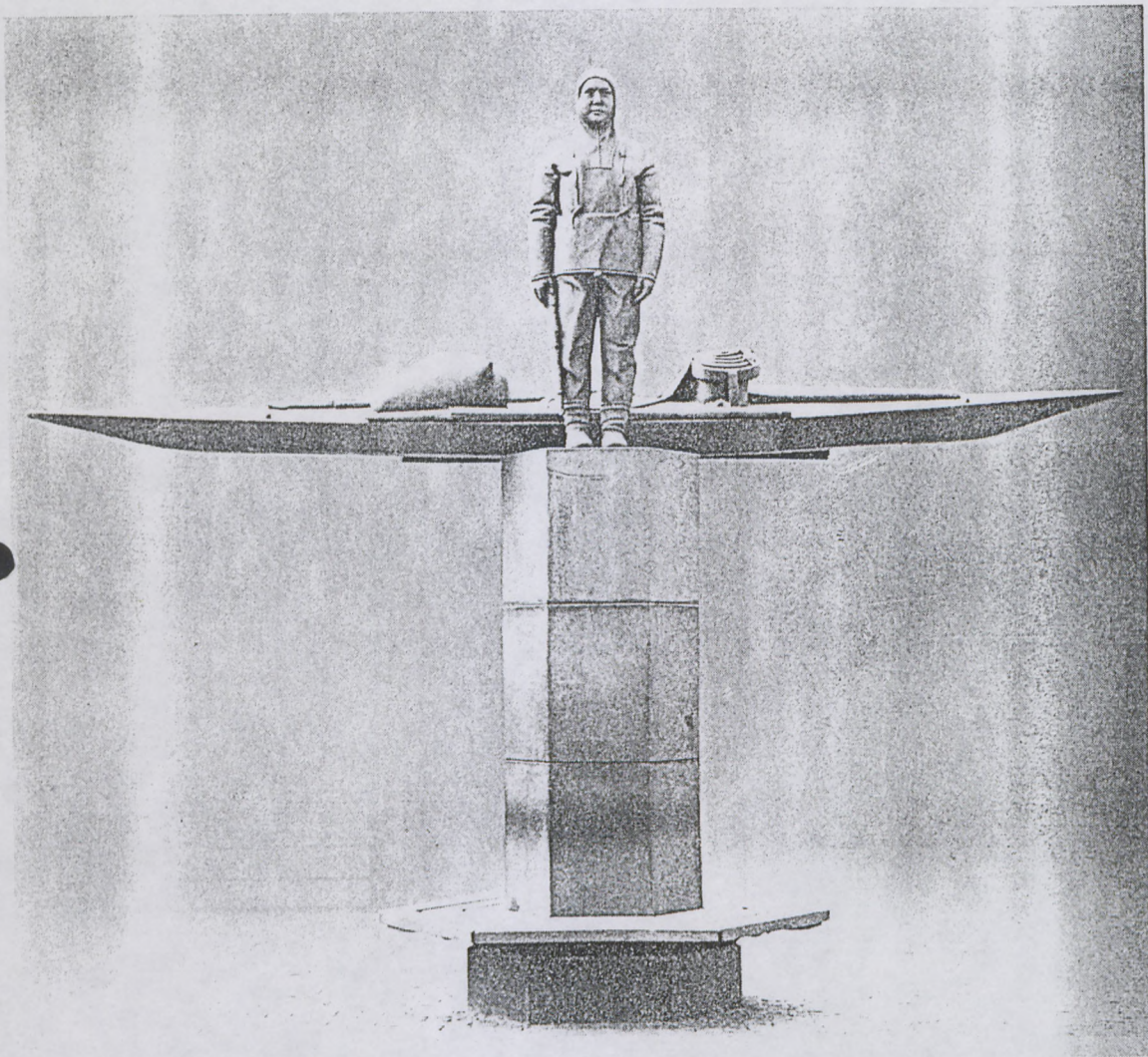
Før længste Christensen.

Svend Rath sack: Gronlandsmonument.
(Side 158).

79

26.10.93: Vurde på prædiken med Françoise & Hans S-H
ved genopstilling af de 2 skulpturer.
2 fotos + plan af bænkene vedlv. til Hans S.H.
Aftalt at han lægger 6-kantet fiske (20 mm blå Rønne)
på kajakkemandens sædel, i de bænkene, ved benygning
for.

trædeplade ca 1 m²

Sokkel under bænk, areal $0,52 \times 0,60 \times 3 = 0,94 \text{ m}^2$ Rumf. $0,94 \times 0,40 = 0,38 \text{ m}^3$
 Sokkel over bænk, areal $0,38 \times 0,44 \times 3 = 0,5 \text{ m}^2$ Rumf. $0,5 \times 2,0 = 1 \text{ m}^3$
 sokkel $1,4 \text{ m}^3 \times 2700 = 4 \text{ tons.}$

kajak $0,2 \times 0,4 \times 5,4 = 0,4 \text{ m}^3 \times 2700 \text{ kg/m}^3 = \text{ca } 1 \text{ ton}$

* fanger $0,5 \times 0,25 \times 1,7 = 0,2 \text{ m}^3 \times 2700 = \text{ca } \frac{1}{2} \text{ ton}$

Svend Rathsack: Grønlandsmonument.
(Side 158).

75

ca. 6 tons.

* spis: mandsperson vf. 1 80 kg.
 granit ~ vf. 2,7 220 kg.
 påklædt, dobbelt op 440 kg ~ 1/2 ton.

Kontor & værksted
Speditørvej 3
2450 København SV

GENPART

POUL HANSENS EFTF. STENHUGGERI

v/ Hans Stub-Holm

Telefon 31 46 83 06
Telefax 31 16 86 84
Giro 2 88 75 25

NB!

**Nyt telefonnummer
36 46 83 06**

Stadsarkitektens Direktorat
Njalsgade 15
2300 København S
Hr. Per Langsøe Christensen

Dato: 27-10-93

FAKTURA NR. 10750

KUNDE NR. 10001

Side 1

Vedrørende GRØNLÆNDERSKULPTUR

Forfalds dato: 17-11-93

Beløb

Samling af kajak og figur 329,5 tim. iflg. vedlagte dagsedler	å 242,00	79.739,00
Besigtigelse af granitblok hos D.F.G. på Bornholm 16 timer	å 242,00	3.872,00
Flybilletter		1.872,00

85.483,00

ACONTO

Dato og bilag nr.:				
Anv. nr. og regnskabsår:				1993
Attesteres	Godk.:	Rekv. & tilsl. lert. ☒	Priskontroll.:	Tages til efterretn.:
Navn 9111 1993 Per Christensen				
Efterregnet: ☒		Konto:		

*Sendes til: Stadsing. dir.
Afløbsafdelingen
Ledningskontoret
2tt. afd. ingeniør
Jørgen Carbel.*
16/11

Momspl. beløb	Momsfrit beløb	Momsbeløb	Total
85.483,00		21.370,75	106.853,75

Natursten til alle formål · Bygningsarbejde · Restaurering · Skulpturer · Granit · Marmor · Sandsten

AFRIVES INDEN INDBETALING TIL POSTVÆSENET

Ved overførsel fra indbetalerens konto: Postgirokonto nr. Underskrift	 GIRO INDBETALINGSKORT
Eventuelle meddelelser vedrørende betalingen	Postgirokonto nr. 2 88 75 25 • Poul Hansens efft. Stenhuggeri Speditørvej 3 2450 København SV
Faktura: 10750 Kunde: 10001	
Indbetaler	Postvæsenets stempel
Stadsarkitektens Direktorat Njalsgade 15 2300 København S Hr. Per Langsøe Christensen	
Kroner 106.853 Øre 75	Porto for indbetaling betales KONTANT Der må ikke klæbes frimærker på denne blanket.

POSTKVITTERING
Postgirokonto nr. 2 88 75 25 • Poul Hansen efft. Stenhuggeri Speditørvej 3 2450 København SV
Postvæsenets kvittering
Kroner 106.853 Øre 75

09.11.93/per.

Grønlandsmonumentet / Fanger med Kajak

Kontrol af faktura 10750 i fh. til dagsedler:

		Hans	Flem	PHS	Stef.	Lotte
uge 36	67 timer		57	5	5	
37	49½ —		37		5½	7
38	47 —	10	37			
39	48 —	11	37			
40	73	18	40	7	8	
41	45		45			
Ialt :		39	253	12	18½	7

329½ timer	× 242 kr/t	=	79.739.-	✓
for 3/10 (uge 10) Bomholm 16 t	× 242	=	3.872.-	✓
— " — flybilletter			1.872.-	✓
			85.483.-	✓
moms 25 %			21.370,75	✓
fakturabeløb incl. moms			106.853,75	✓

OK. fej.

Stadsingeniørens Direktorat
Afløbsafdelingen
Att. Afd. ing. Jørgen Carbel

Regn.nr.
(bedes anført v/afregn.)
Interimskonto
art 4.
art 9.4

FAKTURA

Regnskabsår **1993**

Bogført den

kr.

kr.

Udlæg til besigtigelse på Bornholm af sten
i forbindelse med nyhugning af Grønlandsmonu-
mentet

2.411,00

Stadsingeniørens Direktorat
Afløbsafdelingen
Att. Afd.ing. Jørgen Carbel

Regn.nr.
(bedes anført v/afregn.)
Interimskonto
art 4.
art 9.4

FAKTURA

Regnskabsår **1993**

Bogført den

kr.

kr.

Udlæg til rapport om skaden på Grønlands-
monumentet, udarbejdet af konservator
Lars Henningsen

1.000,00

Vedrører Kapitalbevilling, K93-50